

важним, поскольку именно этот процесс дает возможность наилучшим образом определить аспекты отмечаемого онимом слова.

Дано толкование ключевых мифонимов мужского рода, изучены особенности функционирования образов в динамике индивидуального художественно-образного смыслотворчества.

Сделан вывод о том, что культурно-эстетическое содержание ключевых поэтических номинаций в произведениях неоклассиков свидетельствует об универсальности мифологии как компонента концептуальной модели мира.

Культурно-эстетическое содержание ключевых поэтических номинаций (собственных имен, мифообразов мировой и украинской культуры) подтверждает особенное значение онимов для расширения знаний о языковой картине мира.

Ключевые слова: неоклассический текст, поэтическая онимия, архетипное сознание, мифоним, антропоним.

Misinkevych Olessia. Poetic Functions of Onyms of World and Ukrainian Mythology in Works of Neoclassic. The article is dedicated to men's proper names world and Ukrainian mythology, the functioning of which in lyrics of newclassics is the obligatory condition for fullness of the plot and some aspects of the text. The choice of proper name name for indications of certain person is important as just process gives the opportunity to determine all the aspects of indicating onimom words.

Interpretation of key mifonimov of masculine is Given, the features of functioning of appearances are studied in the dynamics of individual artistic-vivid smyslotvorchestva. A conclusion is done that cultural-aesthetic maintenance of key poetic nominations in works of neoclassicisms testifies to universality of mythology as komponenta of conceptual model of the world. Cultural-aesthetic maintenance of key poetic nominations (proper names, mifoobrazov of world and Ukrainian culture) confirms the special value of onyms for the language picture of the world.

Key words: neoclassical text, poetic onymation, archetypal consciousness, mifonim, antroponim.

УДК 811.161.2'373

Марина Навальна

ЖАРГОННА ЛЕКСИКА В ЗАГОЛОВКАХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯ «УКРАЇНСЬКА ПРАВДА»

У статті схарактеризовано найуживаніші жаргонні лексеми із заголовків інтернет-видання «Українська правда», виявлено нові жаргонні одиниці,

простежено розширення сфери функціонування кримінальних жаргонізмів у медійних матеріалах суспільно-політичної тематики.

Ключові слова: літературний стандарт, жаргонізми, стилістична роль, сфера використання, емоційно-експресивне забарвлення.

Постановка наукової проблеми та її значення. Для мови українських засобів масової інформації початку ХХІ ст. характерне вживання жаргонної лексики, яку фахівці вважають одним із найдискусійніших явищ мовленнєвої культури. Складно знайти інший лінгвістичний феномен, з приводу якого так би протилежно розходилися думки дослідників щодо внутрішньомовного ракурсу співвіднесення жаргонної лексики з літературним стандартом, розмовною мовою, територіальними діалектами, міським субетнолектом та ін. [2, с. 224; 9, с. 3]. У цей період жаргонізми активно функціонують у мові українських інтернет-видань. С. Г. Чемеркін зауважує, що «сучасні електронні видання послуговуються лексико-стилістичними одиницями з виразною стилістичною маркованістю розмовного стилю. Часто автори публікацій використовують некодифіковані мовні засоби – нерідко на сторінках електронної преси з'являються інвективи» [11, с. 37]. Дехто з дослідників мови електронних видань називає спілкування в Інтернеті, виразником якої є розмовний стиль, своєрідним полігоном для випробування словоформ [8, с. 34].

Українські мовознавці відзначають тенденцію до використання жаргонізмів не тільки в молодіжній та кримінальній, а й суспільно-політичній тематиці медійних публікацій [2; 8; 9]. Раніше визначали «фамільярно-розмовний мовленнєвий тип» [9, с. 5] окремих мас-медіа, то зараз ми фіксуємо активне входження жаргонних одиниць саме до заголовків, зокрема й інтернетного видання «Українська правда».

У пропонованій розвідці ставимо за **мету** проаналізувати використання найпоширеніших жаргонізмів у заголовках газети «Українська правда» (www.pravda.com.ua) на початку ХХІ ст., установити значення цих лексичних одиниць, зафіксувати нові функціонально-стилістичні вияви жаргонних одиниць.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Особливо насиченими жаргонною лексикою були заголовки інтернетного в період виборів до рад різних рівнів. Уживали і відомі, і нові жаргонізми на позначення негативних явищ та процесів. Зокрема, кримінальний жаргонізм *заказуха*

«убивство на замовлення» автори використовують зі значенням «стаття, телепередача чи фільм на чийсь замовлення» [7, с. 144], напр.: *«Телеканали побили рекорди «заказухи». Лідер – Перший національний»* (УП, 15.08.2012); *«Заказуха» від Партії регіонів»* (УП, 19.07.2011); *«Янукович відхрестився від «руки Кремля»: Це все заказуха»* (УП, 14.01.2010).

З'явилася нова форма жаргонізму *заказуха* – *заказушка* «дешева заказуха». Обидва жаргонізми є кальками з російської мови, бо утворені за словотвірною моделлю цієї мови, пор.: *«У Тимошенко назвали «заказушкою» звинувачення СБУ»* (УП, 12.09.2009).

Із темою негативних і замовних матеріалів у мові засобів масової інформації пов'язане вживання жаргонізму *чорнуха*. Словники жаргонізмів фіксують цю лексему зі значенням «те, що пов'язане із смертю, стражданням, злочинами; засмучує своїм змістом» [7, с. 366]. У заголовках аналізованого інтернет-видання лексему *чорнуха* подають зазвичай зі значенням «замовна негативна інформація в засобах масової інформації стосовно політичних опонентів», напр.: *«Замовниця «чорнухи» проти опозиції витратила на неї в 28 разів більше, ніж заробила»* (УП, 26.10.2012); *«У «Регіонах» кажуть, що зменшать покарання за «чорнуху»...»* (УП, 19.09.2012).

Дедалі ширше використовують у заголовках «Української правди» новий жаргонізм *джинса* «замовні матеріали в засобах масової інформації», напр.: *«Експерт: у ЗМІ стає більше «джинси» і виборцю це допомагає»* (УП, 5.10.2012); *«Джинса» є у третині матеріалів регіональних ЗМІ»* (УП, 28.05.2012); *«Журналісти обіцяють бойкотувати і викривати «джинсу» політиків»* (УП, 20.03.2012); *«Журналісти ТСН навели факти «цензури та джинси»»* (УП, 7.05.2010).

Жаргонізм *джинса* зазвичай уживають:

1) у радіопрограмах, телеканалах та виданнях, де розміщують замовні матеріали, напр.: *«ІСТV та «Україна» – лідери за розміщенням «джинси»»* (УП, 11.09.2012); *«Найбільше «джинси» за жовтень знайшли на Першому»* (УП, 13.11.2012); *«Канали продовжують замовчувати деякі теми і випускати «джинсу»»* (УП, 14.06.2011);

2) у матеріалах про політичні партії, блоки та їхніх лідерів, які замовляють потрібну та вигідну їм інформацію, напр.: *«Комуністи України: «Джинса и партия едины» (заг.). Захисники пролетаріату*

задніх не пасуть. За кількістю **джинси** за останній місяць КПУ вже обійшла провладні партії...» (УП, 26.07.2012); «Тигірко і КПУ виходять у лідери **«джинси»** (УП, 11.07.2012); «**Джинса – «Королівська». Ціна – народна»** (УП, 15.02.2011); «**Король «джинси» Віктор Медведчук»** (УП, 21.12.2011).

Від жаргонізму *джинса* утворено нове дієслово *джинсувати* «розміщувати замовні матеріали в засобах масової інформації», напр.: «**За які гроші «джинсує» уряд України»** (УП, 16.07.2012).

Функціонування жаргонізмів *заказуха*, *чорнуха*, *джинса* в заголовках інтернетного видання передусім сигналізує про використання адміністративного ресурсу з боку влади в період виборчих процесів щодо державних та комунальних засобів масової інформації, водночас вільне вживання жаргонної лексики в заголовках електронного видання засвідчує відсутність у ньому цензури, стверджує демократичні засади та свободу у висловленнях авторів «Української правди».

Найвиразнішу групу жаргонних одиниць за емоційно-експресивним насиченням у заголовках суспільно-політичної тематики становлять лексеми, які позначають предмети, дії та стани, що характеризують конкретних політиків, державних і громадських діячів, їхніх родичів та членів родини. Вони виражені здебільшого іменниками та дієсловами. Такі мовні одиниці, які раніше вживали переважно в усно-розмовному мовленні, у заголовках інтернет-видання постають як дієвий засіб негативної оцінки діяльності представників влади, політичних лідерів тощо.

Молодіжний жаргонізм *мажор*, який раніше використовували переважно в середовищі студентів зі значеннями: «1. Матеріально забезпечена молода людина, яка вдає із себе представника еліти й підкреслює свою вищість над іншими. 2. Підліток, син заможних батьків. 3. Несумлінний студент, який пропускає заняття, не виконує завдань і под.» [7, с. 208], останнім часом набув великого поширення серед споживачів інформації, що дає підстави вважати його сленгізмом. Напр.: «**У Запоріжжі знову судять дніпропетровського «мажора»** (УП, 16.02.2012); «**Мажор Рудь таки відсидить за потрійне вбивство»** (УП, 27.09.2012); «**Мажор, що перевернув «Швидку допомогу», вимагає мільйон від матері загиблої»** (УП, 12.04.2012).

Лексема *мажор* у заголовках «Української правди» позначає зазвичай дітей чи інших молодих родичів політичних, партійних,

державних діячів, які стали винуватцями чи учасниками дорожньо-транспортних пригод, злочинів тощо. Напр.: «*В Одесі п'яний мажор на джипі в'їхав у натовп продавців*» (УП, 11.03.2012); «*Право «мажора»* (заг.). *Минулого місяця міліція затримала небожа Ганни Герман – Олега Бокала – за побиття власної дружини*» (УП, 22.08.2012); «*Мажор напав на комунальника через пісок*» (УП, 26.01.2012).

Нерідко цей сленгізм стає частиною складних слів, напр.: «*Миколаївський мажор-насильник був активістом «Регіонів»*» (УП, 19.03.2012); «*В Ужгороді чиновник-мажор влаштував стрілянину*» (УП, 17.01.2012). У читачів він асоціюється передусім з негативною інформацією, трагічними наслідками від поведінки молодих людей.

В українській літературній мові лексема *тушка* відома як «зменш. до туша; тіло убитої тварини, дичини і т. ін. невеликого розміру» [3, с. 331]. У заголовках «Української правди» лексему *тушка* використовують як новий жаргонізм – «депутат Верховної Ради України, який з особистої матеріальної чи іншої зацікавленості у важливих питаннях голосує на боці фракцій, до яких не входить і до яких їх виборці не обирали», напр.: «*До «регіонів» приєдналася ще одна «тушка»*» (УП, 18.09.2012); «*У Раді стало більше на дві «тушки»*» (УП, 3.07.2012); «*Батько «найщирішого вболівальника України» – «тушка»*» (УП, 13.06.2012); «*Томенко: Тиск на мажоритарників опозиції – не виправдання для «тушок»*» (УП, 21.11.2012); «*Регіонам» не вистачає трьох «тушок» до більшості?»*» (УП, 20.11.2012); «*У Партії регіонів націлилися на 70 % і сподіваються на «тушок»*» (УП, 24.10.2012).

Називання депутатів *тушками* в заголовках «Української правди» засвідчує їхню непостійність, безвідповідальність перед виборцями, зухвалість, зрадництво, втрату морально-етичних засад, пор.: «*Чечетов хвалиться, що «регіони» переманили 40 «тушок»*» (УП, 26.11.2012); «*Азаров відправив БЮТівські тушки на округи*» (УП, 31.07.2012); «*Томенко вірить у «морально-політичний» запобіжник для «тушок»*» (УП, 5.08.2012).

Депутатів, яких називають *тушками*, у заголовках інтернет-видання автори характеризують здебільшого негативно і щодо депутатської діяльності, і щодо особистих рис, у такий спосіб виражають зневажливе ставлення до них, пор.: «*Другу Рибаківа у Раді кричали «тушка», а він показав непристойний жест*» (УП,

21.02.2012); «До середі «регіони» дозбирають «тушок», яких не достає» (УП, 26.11.2012).

Від жаргонізму *тушка* утворено інші нові складні та окаяональні одиниці, напр.: *тушка-кандидат*, *тушкодень* та ін., пор.: «**Тушка-кандидат** від «Регіонів» відхрецується від «Бентлі» (УП, 27.08.2012); «Бюджет ухвалять в останній **тушкодень**» (УП, 4.12.2012).

Різні процеси в суспільстві автори «Української правди» передають за допомогою дієслів-жаргонізмів кримінальної тематики. Такі лексеми негативно характеризують дії та стани в українському соціумі. «Вітчизняні журналісти, – зазначає О. Довженко, – оперують тюремним лексиконом із такою легкістю, наче самі щойно вийшли з-за ґрат» [1]. Їх використовують здебільшого з певною стилістичною настановою. Проникнення жаргонізмів у заголовки зумовлене насамперед потребою характеризувати середовище певних соціальних груп, а також вживати як засіб емоційного висловлення в іншій тематиці. Останнім часом їх нерідко використовують для опису політичних та суспільних процесів, поведінки відомих осіб. Аналізоване інтернетне видання надто насичене такою жаргонною дієслівною лексикою. Зокрема, кримінальний жаргонізм *відмазати* «виправдати когось, зняти звинувачення з когось; підтримати когось, виручити, часто за допомогою грошей» [7, с. 86] зазвичай подають у заголовках публікацій на кримінальну тематику стосовно відомих осіб, напр.: «Апеляційний суд теж **«відмазав»** Кучму від убивства» (УП, 20.01.2012); «Адвокати Кучми хочуть **«відмазати»** клієнта, бо немає Мельниченка» (УП, 17.11.2011); «Міліція **відмазала** депутата Тимошенко від ДТП?» (УП, 26.07.2010); «Суд **«відмазав»** Лазаренка від вбивства у Дніпропетровську» (УП, 26.05.2010).

Нерідко цей жаргонізм уживають у заголовках публікацій із суспільно-політичного життя зі значенням «підтримувати, захищати когось», пор.: «Герман **«відмазала»** Януковича віршем Чехова» (УП, 19.08.20011); «Ющенко в рекламному інтерв'ю в газеті Ахметова **«відмазав»** владу» (заг.). Екс-президент Віктор Ющенко вважає, що влада проведе «відносно чесні вибори» (УП, 29.08.2012).

Кримінальний жаргонізм *мочити* має два зафіксованих значення: «1. Бити, ударяти з великою силою. 2. Убивати» [7, с. 222]. Його вживають в «Українській правді» у заголовках публікацій на теми політичного життя з незафіксованим значенням «гостро критикувати», напр.: «Агітатори «регіонів» вчили школярів

«**мочити**» Тимошенко і К» (УП, 25.09.2012); «Янукович і його оточення» нас почали **мочити**» (УП, 28.09.2010).

У заголовки виносять жаргонізми, які використовують не тільки представники злочинських чи кримінальних середовищ, а й працівники правоохоронних органів. Такі лексеми є експресивними, здебільшого лаконічними, мають нейтральні відповідники і побутують в усному мовленні.

До лексику журналістів увійшло кримінальне дієслово *шити*, що має двоє значень – «убивати» та «необґрунтовано звинувачувати когось у чомусь» [7, с. 375] та словосполука *шити справу*. Зазвичай його подають у другому значенні. Напр.: «Прокуратура не захотіла **шити справу** за невиплату зарплат» (УП, 5.01.2011); «Зернотрейдерам почали **шити справи**» (УП, 13.08.2010).

Простежуємо тенденцію до використання кримінального жаргонізму *шити* не тільки щодо дій правоохоронних органів, а й щодо дій представників влади, політиків, громадян тощо. Напр.: 1) щодо акцій та пікетів: «Депутати **шиють справу** за лазерне шоу на підтримку Тимошенко» (УП, 20.01.2012); «За штурм обладміністрації з вилами **шиють** 5 років» (УП, 7.12.2011); «У Слов'янську «тризубівцю» **шиють** організацію вибуху» (УП, 30.09.2011); 2) виборчих процесів та результатів виборів: «Харківським бюлетеням вирішили не **шити справу**» (УП, 5.01.2010); 3) кримінальних процесів проти чиновників: «Вінницькому чиновнику **шиють** справу на сотні тисяч» (УП, 23.05.2011); «Кримському екс-спікеру **шиють** ще одну справу» (УП, 28.01.2012).

Уживання в текстах ЗМІ жаргонної лексики є одним з найефективніших засобів вираження експресивної оцінки, яка, проте, нерідко буває виявом мовної агресії, адже жаргонізми в публіцистичних текстах постають як дієвий засіб негативної оцінки діяльності представників влади, політичних лідерів [9, с. 5–6]. Кримінальний жаргонізм *пришити* «убити когось» [7, с. 278] вживають у заголовках зі значенням «необґрунтовано намагатися звинувачувати когось у чомусь», напр.: «Водіям хочуть **пришити** справи за спробу відкупитися від ДАІ» (УП, 29.01.2011).

Новими виявами є поширення жаргонізму *пришити* в контексті з виразним політичним спрямуванням, пор.: «Генпрокуратура ще раз спробує **пришити** Тимошенко до Лазаренко» (УП, 21.07.2011); «Одеський чиновник **пришив** сліпим артистам зі Львова ярлик «бандерівців» (УП, 9.06.2011).

Розширюють сферу свого вживання і жаргонізми-дієслова, які характеризують шахрайську, брехливу поведінку когось, що є вигідною для одних і не вигідною для інших. Ними називають поняття поза межами конкретного соціального середовища. Молодіжно-кримінальний жаргонізм *косити* «1. Ухилятися від чого-небудь (як правило, від служби в армії). 2. Прогулювати уроки. 3. Наслідувати когось, намагатись бути схожим на когось. 4. Удавати з себе хворого; симулювати хворобу. 5. Спекулювати» [7, с. 186] та *відкосити* «хилитися від чогось» [7, с. 86] у заголовках інтернет-видання подають не тільки у фіксованому значенні, але й у значенні «захворіти», пор.: «Тюремники вважають, що Луценко *«косив»* від суду» (УП, 20.01.2012); «Грип почне *«косити»* українців у листопаді» (УП, 26.09.2012).

У сучасній публіцистиці лексему *дерибан* «поділ нагробованого» [7, с. 120] уживають і щодо поділу посад, і щодо розподілу бізнесового та політичного впливів у різних владних структурах. Напр.: «Азаров дозволив *«дерибан»* портів» (УП, 20.11.2012); «Мисливське господарство Януковича готують до *«дерибану»*» (УП, 18.05.2012); «Земельний *дерибан*. Погляд зсередини» (УП, 20.12.2011); «Яценюк побачив під маскою Євро-2012 *дерибан*» (УП, 15.10.2011).

Жаргонізм *дерибанити* «1. Ділити нагробоване. 2. Грабувати. 3. Збирати врожай маку» [7, с. 120] останнім часом активно використовують у публікаціях політичного характеру зі значенням «несправедливо, непропорційно розподіляти щось між кимось», напр.: «Керівництво Партії Регіонів вчитиме підлеглих *«не тільки землю дерибанити»*» (УП, 3.03.2011).

Трапляються в заголовках «Української правди» жаргонізми *розвести* та *розводити* «обдурювати когось» [7, с. 288], напр.: «Не даймо себе *«розвести»*» (УП, 5.07.2012).

Активно послуговуються автори жаргонізм *кришувати*. Відомі словники жаргонізмів подають тільки жаргонізм *крыша* «1. Голова, мізки, здоровий глузд. 2. Зв'язки у владних та правоохоронних структурах» [7, с. 189]. Хоч буквальним перекладом російського жаргонізму *крыша* є українська жаргонна одиниця *дах*, яку вживають зі значенням «прикриття від рекету, мафії; зв'язки у владних та правоохоронних структурах» [5, с. 95], пор.: «...є надійний *«дах»* в особі народного депутата...» (УП, 24.02.2011); «Батьківщина»: Литвин *«кришував»* підкуп депутатів, хай відповідає» (УП,

16.02.2012); «Правоохоронці заперечують, що кришували секс-бізнес. МВС призначило перевірку» (УП, 11.11.2010).

Дослідники жаргонізмів виділяють так звані ключові слова [4, с. 120], які означають явища, поняття, що перебувають у фокусі соціальної уваги і нерідкого згадування в засобах масової інформації.

Окрему групу ключових слів становлять ті, що є кальками з російської мови або лексемами, оформленими відповідно до російської орфоєпії. До таких лексем відносимо жаргонізм *розбірка* «1. З'ясування стосунків, розв'язування конфліктів у кримінальному середовищі (звичайно із застосуванням насильства, бійками, вбивством). 2. З'ясування обставин конфлікту, обговорення спірних питань» [7, с. 287], напр.: «Українські футбольні *розбірки* дійшли до Лозанни» (УП, 27.02.2012); «Яценюк про його головування в НУНС: «Це *розбірки* на комунальній кухні» (УП, 29.09.2011).

За допомогою молодіжних жаргонізмів у заголовках на суспільно-політичну тематику характеризують як політичних лідерів і авторів публікацій, так і формують мовний імідж видань. Це засвідчують такі жаргонізми, як *лохотрон* «1. Безпрограшна лотерея, яку влаштовують шахраї на вулиці. 2. мол. Те саме, що лоходром. 3. Те саме, що лох» [7, с. 206]; *лоходром* «1. Місце, де шахраї обдурюють довірливих людей. 2. Місце, де збираються чи живуть люди з низьким соціальним статусом» [7, с. 206]; *лох* «тюхтій, роззява; некмітлива людина» [7, с. 205]; *ксива* «1. Записка, лист. 2. Будь-який функціональний документ (паспорт, пропуск, білет, довідка тощо)» [7, с. 192]; *фартовий* «1. Спритний, щасливий (про злодія). 2. Успішний, відзначений щасливими подіями» [7, с. 337] та ін., напр.: «Обопільний цугцванг вселенського *лохотрону*» (УП, 20.01.2010); «Коаліцію запідозрили в лобюванні *лохотронів*» (УП, 8.07.2010); «В інтернеті можна замовити «*ксиву*» СБУ та Адміністрації президента» (УП, 10.04.2012); «Герман пішла з АП у відпустку на «*фартове*» місце» (УП, 15.10.2012).

У деяких заголовках інтернет-видання натрапляємо на кілька жаргонізмів, напр.: «Активісту, який виступав проти будівництва Януковича, *шиють «психа»*» (УП, 14.07.2011); «Опозиція вважає «*блефом*» заяви «регіоналів» про зібрані «*тушки*»» (УП, 27.11.2012).

Висновки. Отже, активне використання жаргонізмів у заголовках «Української правди» спричинене кількома позамовними чинниками: 1) заполітизованістю всіх верств населення; 2) криміналізацією суспільства; 3) тиском влади на державні та комунальні

засоби масової інформації; 4) розкутістю та вульгаризацією усного мовлення, порушенням засад культури мови.

Деякі з жаргонізмів набули додаткових значень, не зафіксованих у відповідних словниках жаргонів. Вони є одним із найефективніших засобів вираження експресивної оцінки, яка нерідко передає не просто негативні процеси, стани та дії, але й буває виявом мовної агресії, вульгаризації як окремих публічних осіб, так і журналістів.

Багато жаргонних одиниць є кальками відповідних російських ключових слів або лексемами, оформленими відповідно до російської орфоепії.

Жаргонна лексика активно проникала до заголовків публікацій про вибори. За допомогою цієї лексики негативно характеризували учасників виборчих перегонів, особливо тих, хто хоче бути обраним і дає багато обіцянок.

Жаргонізми називають як осіб, так і процеси та дії в суспільстві, що вийшли за межі професійних і соціальних груп.

Однією з основних причин функціонування жаргонної лексики в суспільно-політичних матеріалах електронного видання є, зокрема, її виразне стилістичне маркування. Саме ця особливість уможлиблює реалізацію жаргонізмами в публіцистичних текстах різноманітних комунікативних інтенцій адресанта, перетворюючи раціональну публіцистичну інформацію в експресивно впливову.

У заголовках публікацій на суспільно-політичні теми жаргонні одиниці контрастують із нейтральною лексикою, вони протиставляються книжним словам, надають писемному стилю імпровізації, індивідуалізації, емоційності та експресивності, що зазвичай характерне для усно-розмовного мовлення.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Довженко О. Як ми базаримо [Електронний ресурс] / Отар Довженко // Молодіжне перехрестя. – 2004. – № 15. – Режим доступу: <http://crossroads.com.ua/articles/2004/15/459.php>.
2. Навальна М. Динаміка лексикону української періодики початку ХХІ ст. : монографія / М. І. Навальна. – К. : Ін-т укр. мови ; Видавничий дім Дмитра Бурого, 2011. – 328 с.
3. Словник української мови : в 11 т. – К. : Наук. думка, 1979. – Т. ХІ. – 658 с.
4. Соболева И.А. Сниженные (внелитературные) языковые средства в современном публицистическом дискурсе : дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.02 / Соболева Ирина Александровна. – Луганск. – 2001. – 245 с.

5. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2003. – 336 с.
6. Ставицька Л. Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників. Обсценізми. Евфемізми. Сексуалізми / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2008. – 454 с.
7. Ставицька Л. Український жаргон : словник / Леся Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 496 с.
8. Стрельбицька Л. Інтернет як полігон розвитку природної мови / Л. Стрельбицька // Вісн. нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2005. – № 538. – С. 33-38.
9. Третяк Н.В. Жаргонна лексика в друкованих ЗМІ (номінативно-експресивна функція): автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н. В. Третяк. – К., 2008. – 20 с.
10. Шаманова Н. М. Кліше в українському телепросторі : прагматичний і мета комунікативний вияви / Н. М. Шаманова // Мовознавство. – 2012. – № 5. – С. 81-86.
11. Чемеркін С. Г. Трансформації розмовного стилю в Інтернет-комунікації / С. Г. Чемеркін // Мовознавство. – 2007. – № 4 – 5. – С. 36-43.

Навальная Марина. Жаргонная лексика в заголовках интернет-издания «Украинская правда». В статье дана характеристика наиболее употребляемым жаргонным лексемам из заголовков интернет-издания «Украинская правда», выявлены новые жаргонные единицы, прослежены расширения сферы функционирования жаргонизмов в медийных материалах общественно-политической тематики.

В публицистическом материале наиболее широко представлены уголовные и молодежные жаргонизмы, которые используют для характеристики деятельности украинских политиков и политических партий и блоков, предвыборных и избирательных процессов, определяют негативизм общественных процессов и т.п.

Исследование показывает, что жаргонизмы расширили сферу своего функционирования, приобрели новые оттенки значения, что они выходят за пределы своего традиционного устно-разговорного употребления в социальных диалектах и служат средствами выражения преимущественно негативной оценки и экспрессивизации газетных текстов. Пополнение публицистических текстов этими жаргонизмами обусловлено внеязыковыми факторами, в частности криминализированностью украинского общества в различных сферах и на разных уровнях.

Ключевые слова: литературный стандарт, жаргонизмы, стилистическая роль, сфера использования, эмоционально-экспрессивная окраска.

Navalna Maryna. Slangy Vocabulary in the Titles of Internet Edition «Ukrainska Pravda». In the article described the most frequently used slangy lexemes from the titles of Internet edition «Ukrainska Pravda», detected the new

slangy units, traced expansions of sphere of functioning slangs in media materials of socio-political subjects.

There are the most widely represented criminal and youth slangs in publicistic material, which used to characterize the activity of Ukrainian politicians and political parties and blocs, preelection and electoral processes, defined negativism of social processes, etc.

The research shows that slangs expanded sphere of theirs functioning, got new shades of meaning, that they go beyond of their traditional spoken use in social dialects and serve the means of expression of predominantly negative value and expressivity of newspaper's text. Replenishment of publicistic texts caused by extra-linguistic factors, in particular criminalization of Ukrainian society in various fields and on different levels.

Key words: literary standard, slangs, stylistic role, sphere of using, emotional and expressive coloring.

УДК 81'373.7:811.161.2+811.111

Олексій Нікітченко

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ УКРАЇНСЬКОЇ Й АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ТЕМПЕРАТУРНИХ ВІДЧУТТІВ ЛЮДИНИ: СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ

У статті здійснено зіставний аналіз фразеологічних одиниць (далі ФО), що позначають температурні відчуття людини, на матеріалі англійської та української мов. Автор використовує концептуальний і структурно-семантичний підходи в дослідженні проблеми. Важливе значення приділено лінгвокультурологічному й етимологічному аналізу, аналізу словникових дефініцій.

Ключові слова: відчуття; фразеологічна одиниця; зіставний аналіз; англійська мова; українська мова.

Постановка наукової проблеми та її значення. Аналіз досліджень цієї проблеми. Макроконцепт «Відчуття людини» представлено лише окремими науковими дослідженнями. Зокрема, описано колоризми як різновид зорових відчуттів (Р. Алімпієва, О. Васильєв, Т. Гребнєва, О. Зеленін, В. Кульпіна, О. Мещерякова); візуалізми (С. Мартінек, Л. Присяжнюк), голосові відчуття (О. Журавльов, Л. Крисін, О. Невзглядова), проаналізовано арома-